

12 Akrabalık Soysop İlişkileri

1. Hayatın bir örgütlenme ilkesi olarak

- a. Akrabaları kültürün ötesinde doğal / biyolojik varlıklar olarak görürüz.
 - i. Örnek, çocukların asıl anabalarıyla yeniden birleşmesi gibi
- b. Akrabalık, bir kültürden ötekine yapay ve hayli değişken bir yapıdır
- c. Akrabalık tek bir aile veya haneden fazlasını, soysopu örgütler
- d. Bir sosyal mühendislik kurumu gibi görülebilir

2. Temel bazı öncüllerle başlayabiliriz

- a. Çoğu işler gruplarla daha iyi yapılır
 - i. Balıkçılık – Amazon nehrinde balıklar bir grup avcı tarafından sersemletildikten sonra, su yüzeyinden toplanır
 - ii. Atlarla tanışmadan önce, Ova Yerlileri, bufaloları ya uçurum kenarına ya da çevrili / kapalı vadilere doğru sıkıştırırlardı
 - iii. Tarım / ekip biçme
 - iv. Hayvan besleme
 - v. Ülke Savunması gibi
- b. Sosyal örgütlenme
 - i. Şu işlerle uğraşan insanlar vardır
 - 1. Veraset
 - 2. Karşılıklı yardımlaşma
 - 3. Ritüellerin (törenlerin) icrası
 - 4. Bütün bu işlerde başarı için güven esastır

3. Başarı olma şartları

a. Örgütlenme

- i. **Üyelik kuralları, kim içerde, kim dışarda olacak?**
- ii. Gruplar daha başarılı ise üyelik nasıl sınırlandırılabilir?
 - 1. Hintli bir Gazino başarılı ise kabilenin üyelerini nasıl belirler?
- iii. Bazen gruplar birbirini dışlar—kişiler ancak bir gruba üye olabilir:

1. Milletler
 2. Savunma örgütleri
 - b. Gruplar sürekli olmak gereğini duyarlar
 - i. “Corporation” bireylerin ötesinde var olabilen bir örgüt (vakıf-Çn)
 - ii. Üniversiteler, kiliseler, ülkeler, vb.
 - c. Grupların birleşmesini, birliğini sağlayacak ilkelere gerek duyulur
 - i. Grup üyelerinin ortak özellikleri
 1. Kanbağı
 2. Milliyet (uyruk)
 3. Din / mezhep / tarikat
 - d. **Bağlılığı özendiren / destekleyen kurallar**
 - e. **Grupları etkili / verimli çalıştırmannın yolları**
4. Gereklere (şartları) yerine getirmenin yolları
- a. Bürokrasi
 - i. Örgütlenme tarihinde oldukça yeni bir yol
 - ii. Okuma-yazma bilmek, bazen bilgisayar gerekli
 - iii. Modern-öncesi, geleneksel toplumlarda zor
 - b. Yaş grupları
 - i. Kişiler belli bir yaş kuşağına doğarlar (68’liler gibi -Çn)
 - ii. Hayat boyunca o grubun üyesi olarak belli işler görürler
 1. Örnek: Zulu kültüründe ordunun yaş birlikleri vardır
 - c. Akrabalık — Soy ilişkileri evrenseldir
 - i. Bütün modern-öncesi, geleneksel toplumlarda görülür
 - ii. Biz (modernler) de bir ölçüde duyarlıyız, uyguluyoruz
 - iii. Anaballık, kavramsal bir modeldir gerçek biyoloji DEĞİL
 - iv. Bir çok bakımdan keyfiir (kurallara bağlı değildir)
 1. Anthopolojinin 19. yy’daki büyük keşfi, akrabalık ilişkilerinin kültürden kültüre değişiklik göstermesi idi (kültüre bağlılık –Çn).

5. Akabalık örgütlerinin biçimleri

a. İkiyanlı ya da aynı soydan

- i. Cinsiyek ayrımı yapılmadan herkes ortak bir kurucu atadan gelir
- ii. Kula kültüründe böyle gruplar vardır
- iii. Fakat bu her bireyi aynı zamanda bir çok gruba üye yapar

b. Babasoylu yahut Babayanlı akrabalık

- i. Grup üyeliği yalnız erkeklerden geçiyor
- ii. Kadınlar da üye ama soyu taşımaz (soy çizgisi üzerinde değil-Çn.)
 - 1. Nüer'lerde bu sistem görülür
 - 2. Avrupa-Amerika kültürlerinde soyu erkeklerin soy adı belirler
 - 3. Soylu veraset (mal-mülk erkekteen erkeğe kalıyor-Çn.)
- iii. Bu kurallar uygulamada zorlanır ve esner (istisnalar yapılır)
 - 1. Boşanma ve evlilik dışı doğan bebekler sorunlara yol açar
- iv. Nüfus ve soykütüğünde düzeltmeler ve ayarlamalar yapılır
- v. Babasoylu sistemler çok yaygın —özellikle hayvan yetiştirenlerde
 - 1. Biraz daha şiddete yönelik—erkekler bir arada yaşar

c. Farlılık ölçütleri: Soylara karşı Klanlar (Aşiretler)

- i. **Klan:** aynı atadan gelenlerin oluşturduğu ama öteki üyelerle ilişkisinin nasıl kurulduğunun bilinmediği bir soy grubudur
- ii. **Soy:** herkesin atalarını bildiği gibi soydaki öteki üyelerle ilişkisini kurabildiği bir grup

d. Soylar hane / yuva esasına göre sınıflanabilir

e. Duruma, koşullara göre gruplar büyür ya da küçülür

f. 19. yyda *anasoyu yahut döl-kardeşliği* keşfedildi

- i. Yalnız kızlar soy üyeliğini belirliyor
- ii. Bu, toplumun anaerkil olduğu anlamına GELMEZ
 - 1. Amerika kıtası yerlilerinden İroquois'ler *anasoylu* idiler. Bir çok bakımdan daha rahat / kolay işleyen bir sistem
 - a. Erkekler ekseriya ya savaşta ya da avdadır
 - b. Kadınlar aşiretin geri kalan bütün işlerini görür

- c. Soy, kadınlar tarafından sürdürüldüğü için erkekler beyaz kadenlarla, beyaz erkekler de yerli kadınlarla evlenebilir.

Sonuç olarak, ek eşler aşiretin soy çizgisini etkilemez, bozmaz.

g. Bazı feministler , anasoylu toplumların Anaerkil çağlardan kalma olduğunu iddia ettiler

- i. “Tanrısız ibadet” kavramıyla tanışın

- ii. Bu tür spekülasyonlardan çoğu doğru çıkmadı

- 1. Babaerkil toplumların üyeleri, kadının doğurganlığını kutlar

h. Bazı toplumlar hem *Anasoylu* hem *Babasoylu* olabilir ?

i. Bazı akrabalık ilişkilerinde soya yer yoktur

- i. Söz gelişi, annenin erkek kardeşi, başka bir soy grubundan olduğu halde yakınlık duyulan, aranır bir kişi olabilir

j. Akrabalık, hayatta ki pek çok ilişkinin çerçevesini oluşturur

- i. Fakat kurallar kalıcı (katı / bağlayıcı) değildir

- ii. Çözümler sistem mantığı içinde aranır ve bulunur

- 1. Zamanla, özellikle de iç savaşlarda, kurallar tercihlere dönüşür

6. Evlilik

a. Çok kişi evliliği, bazı işleri yapmanın kolay yolu olarak görür.— bir mekanizma bir soy üyeliği gibi görür.

b. Ortaklık ve ittifaklar evlilikle kurulabilir

c. İki-yanlı evlilikler

- i. Anenizin erkek kardeşinin kızı ya da babanızın kız kardeşinin oğluyla (çapraz kuzenlerle – Çn.) evlenebilirsiniz

- ii. Pek çok kişi evli olmadıkları halde “karı” “koca’ olarak bilinir. Çağrılır

- ii. İkiyanlı evlilikler dengeli (sağlıklı) değişimlerdir

d. Simetrik olmayan evlilikler çok nadirdir

e. Batı dünyasında özellikle de kral ailelerinde evlilik siyasaldır (Krallar akrabadır)

f. Evlilik konusu hâlâ tartışmalıdır

i. Eşcinsel evlilikler

1. Nüerlerde kadın kadınla evlenebilir

ii.. Fransa’da, kadın ölmüş bir erkekle evlienebilir, eğer ölmeden önce nişanlı olduklarını kanıtlayabilirse.